

dada per navegants i no per alpinistes. El nom del monestir no ve de la ciutat de Rhoda sinó del nom genèric de la muntanya.

* *

Al començament del segle XIX encara es creia en la fundació del monestir per Carlemany. Avui és altra suposició pueril. Andreu de Simon Pontero diu: "De este Insigne Monasterio fué su fundador Carlomagno y es tan antigua su formación que desde el tiempo de los Reyes Godos Catholicos hasta el presente no parece han faltado Abad y monjes claustrados en él". (1). Tristany en sa "Corona benedictina" també ho assegura així.

La imaginació de Píerrer encara va més lluny, doncs sense encomanar-se a Déu ni al diable el veu entrar en el temple a resar sobre la llosa que cobria els venerables restes dels seus màrtirs. I no solsament el trobem resant amb devoció sinó que també podem seguir-li les petjades, doncs Francesc Ferrer de Solera, publicista de la passada centúria, diu en un periòdic local, inspirant-se en els autors citats, que passà per Castelló d'Empúries i altres pobles com marcats i deixà alguns objectes al monestir i dos botzines o corns de marfil que existien en el Sagrari del temple, assegurant-se haver estat un d'ells del capità Roland i l'altra més gran del seu oncle, el rei Carlemany, instruments de guerra utilitzats pels grans capitans per a reunir les tropes.

Carlemany entrà a Espanya en 778, segons Romey, assolant pobles i anant-se'n ben aviat. "Nos guardaremos de admitir—diu Bofarull (2)—todo lo maravilloso que se cuenta de Gerona y de la presencia de Carlo Magno en el sitio... Las noticias verdaderas sobre este acontecimiento son sumamente escasas y obscuras, mas la ponderación ha obrado con tal eficacia, impelida por una vanidad inútil así de algunos escritores, como de obsecados patricios, que ha habido empeño en detallar y circunstanciar con la imaginación lo que la razón y la Historia descuidaron, en términos que pudiera escribirse de ella un crecido volumen, resultando, por con-

(1) Lloc i obra citats.

(2) Antonio de Bofarull.—Historia de Cataluña, vol. II, p. 50, 54 i 55.

siguiente, que la sencilla conquista verificada por legiones francas enviadas por Carlo Magno, se ha transformado en epopeya, y no debiendo faltar en ésta el héroe, se ha hecho venir en persona al mismo rey franco, que durante aquel año y el anterior estuvo apartado de estos extremos meridionales de su reino, y se han descrito los actos civiles o de administración y militares que ejecutó, los beneficios que hizo a las iglesias, las visiones que tuvo o presagios que sintió, los objetos que llevaba junto a sí en campaña, los milagros que sucedieron, etc. etc." (1).

* *

Altra de les llegendes que recollí Pujades és el següent: (2).

L'almirall de Babilònia deliberà un dia enviar un poderós exercit contra Roma. Aqueixa acció succeïa en l'any 603, en temps de Bonifaci IV. Sabuda pel Sant Pare la expedició i tement que els pagans s'apoderessin dels cossos de Sant Pere i de Sant Pau, convocà un concili que resolgué fer portar el cap i el braç de Sant Pere Apòstol, el cos del seu fill i deixeble, Sant Pere exorcista i els dels màrtirs Concordi, Lucido i Moderand, amb altres relíquies de gran valor, a les terres de l'Occident, en espera d'una millor contingència. Una nau se les emportà cap a França, arribant al cap de poques jornades de navegació a un port de l'Empordà, anomenat Armen-Rodas. Els sis monjos que en la barca anaven, tres d'ells anomenats Felu, Pons i Epicini—la llegenda no pot donar detalls més minuciosos—, resolgueren deturar-se tres dies en aquelles terres delícioses i segures. Pujaren la muntanya i es toparen amb una font d'aigua fresca i cristal·lina i no lluny d'allí una profunda i te-

(1) El pare Masdeu assegura per altra part que encara que la tradició anomeni Bíblia i Torre de Carlemany, respectivament, a un precís exemplar manuscrit il·luminat i miniaturat, i a una construcció de la catedral de Girona, ambdós monuments no són d'aquella època. Així mateix passa amb els altres temples.

(2) Pujades.—Obra citada, vol. IV, llib. VI, cap. 28, p. 186 i s.